26. AASTAKÄIGU 1. NR

TABULA RASA

NOVEMBER 2023

MIINA HÄRMA GÜMNAASIUMI KOOLILEHT

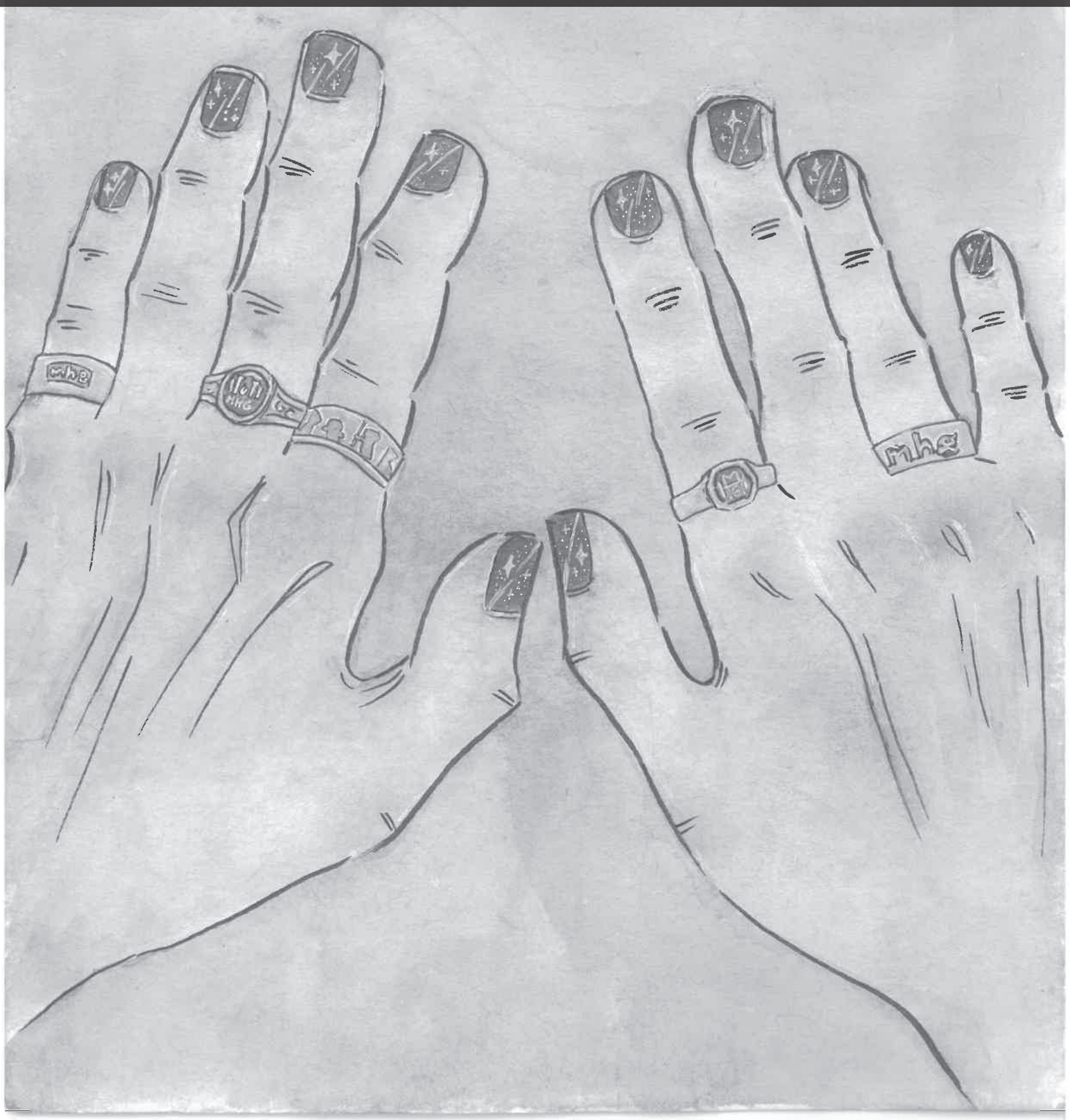

Sügis Tõnissoni tänaval

Merit Ots
12.a

Sügis on kollaste lehtede kuu
torm on eriliselt tugev tuul.
Vihma pärleis sätendab puu
käes on teine sügiskuu
-Jaan Tätte

Saabuva talve hakul on paslik meenutada möödunud meeleolukat sügist – minu viimast sügist
Härmas.

Esimene september on kõigi jaoks eriline päev, eriti aga just abiturientide ja alustavate koolijütside jaoks. Meie kaheteistkümnes kooliaasta avaaktus oli paljude jaoks esimene. Andsime alustavatele härmakatele üle imekaunid lasteraamatud ja juhatasime nad aulasse. Oli uhke tunne mängida rolli õpilaste algaval pikal kooliteel. Nõnda meenus ka enda täitsa esimene koolipäev ühes täitsa teises koolis, mil abituriendid paistsid tohutult suured ja targad. Ise tundsin end sel päeval küll pisikese ja alles kooliteed alustava tüdrukutirtsuna. Väikeste härmakatega juhtusime kokku ka traditsioonilisel Tamme jooksul, kus nendega käsikäes mööda Karu parki kihutasime.

Lisaks esimesele klassile alustavad kooliteed uues ja tundmatus keskkonnas rebased, kellest igaüks sai julgustuseks oma abituriendi. Neil oli võimalus panna proovile oma oskused küpsetamises, luuletamises, kunstis, meeskonnatöös ja paljus muus põnevas. Valmis mitmeid ägedaid kaarte ja küpsetisi, kuulsime kümnendike uhket lauluhäält ning kõige lõpetuseks nägime ägedaid ja originaalseid retsitantse. Just 10.b tantsukava oli see, mis igal abituriendil südame põksuma pani, sest inspiratsiooni oli saadud meie oma meeldejäävast ristimisest. Võitjaks osutus loov ja ühtne 10.c klass, kuid usun, et midagi võitsid kõik, ka mina, kes ma sain tuttavaks tohutult vahvate rebastega.

Muidugi jõudsime septembris käia ka iga-aastasel abiturientide retkel Tammsaare radadel. Nägime, milline võis elu olla Vargamäel. Mõtisklesime Krõõda ja Mari tööka ning nukra elu üle ja paitasime talukassi. Päeva teises pooles jõudsime pealinna,

Foto: Peeter-Karl Mõtsküla

Tammsaare majamuuseumisse, kus muuhulgas saime istuda kirjaniku legendaarsel ja veidike kurikuulsal toolil ning näha tema lemmikmoosi, milleks osutus õuna-pohlamoos.

Selsamal nädalal jõudsin koos kultuuriantropoloogia kursusega ka Setomaale, kus saime käia surnuaedades, kunstigaleriis ja piiri ääres ning näha paljusid vahvaid loomi. Oli südantsoojendav ning silmaringi avardav reis. Setod võtsid meid hästi vastu, tutvustasid oma kultuuri, ajalugu ja traditsioone ning pakkusid head ja paremat. Kõige armsam oli seto keeles koos kaasõpilastega laulda ja nautida sügispäikest.

Sügise kõige meeldejäävamaks kursuseks oli valikaine kultuuriantropoloogia, mille tunde igal koolinädalal pikisilmi ootasin. Tunnid olid silmiavardavad ja tabuvabad, vestlesime inimeseks ja naiseks olemisest ning stereotüüpidest ja käitumis-normidest, mis meie ühiskonnas esinevad. Tihtipeale alustasime tundi mõne eriilmelise muusikapala ja eksootilise maiuspalaga. Õppejõud Katrin Alekand oli tohutult inspireeriv ja siiras, jagades enda isiklikke kogemusi. Kursuse raames jõudsime ka ERMi. Soovitan kultuuriantropoloogia valikainet kõigile, kes soovivad oma maailmapilti avardada.

Oktoobri olulisimaks sündmuseks on õpetajate päev, mil peatsed koolilõpetajad saavad kätt proovida õpetajaametis. Minul oli võimalus anda ajalootunde. Noored õpilased olid päevast tohutult elevil ja tahtsid meiega väga suhelda. Muidugi tehti meie kulul ka nalja ja tunnitööd ei võetud eriti tõsiselt, kuid see käib asja juurde. Loodan, et õppuritele meeldisid meie antud tunnid, kus proovisime olla mängulised ja lõbusad, kuid andes samas edasi vajalikku informatsiooni. Inspireeriv oli hiljem näha ka õpetajate valmistatud kava.

Selle sügise lõppedes on oluline mõelda ka järgmisele. Nõnda sattusin ma Viljandi Kultuuriakadeemiasse tudengivarjuks. Mul oli väga meeleolukas päev, kus sain mitmeid uusi teadmisi ja tutvusi ning veeta aega mõnusas ja hubases Viljandis. Kes teab, äkki näete mind seal ka järgmisel aastal.

Minu koolisügis oli väga sündmusterohke ja värvikirev. Tunnen nüüd palju paremini iseennast ja oma armsaks saanud koolikaaslasi ning õpetajaid. Meenutage ka enda sügist ja mälestusi näiteks teetassi kõrval ja talletage need – hiljem on mõnus tagasi vaadata. Soovin palju jõudu ja jaksu kõigile praegustele ja tulevastele abiturientidele.

Toimetuse koosseis

PEATOIMETAJAD
Henrik Harjus (11.a), Marijana Kreek (12.DP)

TOIMETAJAD JA ILLUSTRAATORID
Grete Elisabeth Laumets (11.c), Kirke Pertel (10.a), Merit Ots (12.a), Mikk Ruus (7.b), Rando Jaaksoo (10.c), Wiebke Ortbrink (11.b), Vidushi Choubey (8.e)

KEELETOIMETAJA
Karolin Ruumet (11.a)

KAAS
Grete Elisabeth Laumets (11.c)

KÜLJENDAS
Ats Kaup (12.DP)

Toimetaja teadaanne

Lehes on artikleid nii eesti kui ka inglise keeles, kuna toimetuses on mitmeid inglise keelt kõnelevaid õpilasi.

Hi! Hello! Welcome to the Näituse building.

Vidushi Choubey
8.e

In 2022, the school faced a dilemma: space. MHG was growing at a rapid pace, and the school didn't have enough classrooms to accommodate all the newcomers. The municipality of Tartu decided to start renting rooms in the Iuridicum just a 5-minute walk away from the main building: Näituse 13a.

Miina Härma Gümnaasium has been a very popular school in Tartu for years, since becoming an IB school in2011, it has grown to such heights that an entirely separate building has recently been acquired just for the sake of more space for classes. This article intends to print the Näituse school's name into Tabula Rasa and bring readers closer to the building through text. This article was written using the experiences of international students who were placed in the building due to our classes' small sizes (which is true, by the way, as my second grade had only four students).

The building was acquired during 2022, and we were all introduced to the building on our first day of school. first day of school on September 1st last year. Looking back, the building really has changed to what it is today. Many changes have been made since, such as room renovations and the removal of the downstairs library for more classrooms. Goodbye, a book on forensic science. You've kept me entertained.

The building itself was designed for students in university levels, and is full of muted colours, aside from a few room's tables, which usually have colour. Most classrooms – okay, all of them – have transparent glass walls, which allows students to learn two lessons at once. We have three floors, with each floor having a dedicated "big" room for large classes: 003, 113, and 213. 213 houses the main room for the Student Council, who host meetings in a room built into 213 that is blocked off from the main classroom. In addition to that, 213 is accessible only by Student Council members and teachers.

A student's day-to-day life starts with entering the Näituse building using his or her student card, which has taught me a lot in terms of organisation. Lessons are separated between the main building of MHG and the Näituse building, and students will commute between the two in order to reach their lessons. In fact, a new crossroad was recently added that's suspiciously in the place where I'd see most commuting teachers and students jaywalk. While neat, I've got to be honest about winters: it's harsh. The roads are extremely slippery, which means you've got to tread carefully and god forbid you're in a hurry. We also spend lunch breaks there. Students often spend these lunch breaks either in the main building or in Näituse itself, commonly hanging out in the entrance or upstairs, where there are books and puzzles.

We've spent two school years in Näituse, and I've got to say: it's comfortable. Students have said that they're having a good time in the building, and even appreciate the fact that we have a space all to ourselves. I would say it's due to a lack of noise, but I pride myself on honesty and that is

not honest. Some students have even said they prefer Näituse to the main building!

Näituse has become a good place for us to study at and have rich school lives. We've adapted and even thrived in the environment we've created. But there have been complaints. Quite a bit, actually.

For instance, despite being rented to fix the issue of overcrowding in the main building, there are still instances where the students could barely fit into the classroom and their only hope is that somebody is absent. A few classrooms are pretty small, with chairs frequently being moved around a lot (though this problem has reduced in the recent school year). Not to mention there have been several sound complaints due to the glass walls of the classrooms, which means any noise made in the hallways is extremely disrupting.

There have also been complaints from the student community that they feel removed from the main school, due to most important school events taking place while they are in the Näituse building and are only present for lunch or a few classes that are in the main building. Several efforts have been made to address these complaints by faculty and Student Council members, and they're ready to make sure Näituse can be a learning space for all.

I took a little while to ask questions from a few students in Näituse during the beginning of the year about their feelings on the building, and asked the following two questions:

How is Näituse as a building and a school setting?
Do you feel removed from the main school community?
For teachers, I added a third:
Is there a difference between teaching in Näituse and the Main Building?

Here are the responses:

How is Näituse as a building and a school setting?

GENERALLY:
- Thanks to the building's more simple layout, students appreciate the way they can go to classes easily.
- The smaller size of the building makes it comfortable for students and teachers alike.
- However, the glass walls of classrooms are disruptive to lessons and provide a lack of privacy. This is a common complaint from all students and teachers in the building.

Stella, 8.e:
Very comfortable, as well as easy to go around.

Mirtel, 8.e:
Likes Näituse, thanks to the smaller classes and general less chaos that comes with a bigger building.

Utochukwu, 8.e:
Likes it because the international students have a place to themselves now.

Charlotte, 6.e:
Is fond of the building, but the glass walls are a problem.

Liis Somelar:
It's a new environment, and a bit nicer due being a bit cleaner and polished, as well as modern. Appreciates the small classes and working with them.

Alla Vinitšenko:
Really well located, and has a lot of natural light. It's perfect for smaller groups such as the international classes and the seperate spaces available for teachers next to classrooms is very much appreciated.

Do you feel removed from the main school community?

Stella, 8.e:
No, I do not.

Mirtel, 8.e:
No, I haven't been here for that long. (In hindsight, I probably shouldn't have asked at the beginning of the year).

Utochukwu, 8.e:
No, it's fine with me.

Charlotte, 6.e:
A bit, because of the distance and the lack of events on the board. Usually has to walk to events that usually take place during breaks.

Is there a difference between teaching in Näituse and the Main Building?

Liis Somelar:
Yes, quite a bit thanks to previously mentioned smaller classes and glass walls. I like that the building has a separate student council room for meetings to be held.

Alla Vinitšenko:
Yes, often our representatives (such as Triinu Pihus or Madis Kahro) are not always present since they have business in the other building. And yes, the thin glass walls.

I myself wasn't a big fan of the Näituse building when it was first announced back in 2022, and did not like the fact that we were essentially segregated from the main building. But spending a year (now nearing two) in the building has made my feelings change. Hey, it's pretty cool we get a space to ourselves and another cryptic 'N' on our timetable. It's pretty cool how we've created a good environment and the amount of memories we've made here. But the truth remains that we are still in a separate building, a different community altogether. While that's not inherently a bad thing, not at all, it'd just be nice if maybe the forgotten goings-on of the Näituse building were published somewhere, immortalised if something happened.

Oh wait.

Eksklusiivne intervjuu Tartu hariduse abilinnapea Lemmit Kaplinskiga: Mis on Eesti ja Tartu hariduse praegune seisund

Henrik Harjus
11.a

Tabula Rasa intervjueeris Tartu abilinnapead Lemmit Kaplinskit, kelle vastutusvaldkonda kuuluvad hariduse, kultuuri, spordi, noorsootöö kui ka teaduse teemad. Samuti on ta Miina Härma Gümnaasiumi vilistlane. Intervjuus on juttu nii Eesti hariduse kitsaskohtadest, õpetajate streigist, Miina Härma Gümnaasiumi probleemidest, Lemmit Kaplinski kooliajast ning paljust muust.

Alustuseks, kuidas Te lühidalt iseloomustaksite enda tööd? Kuidas Te kirjeldaksite seda kellelegi, kes linnajuhtimisest midagi ei tea?

Abilinnapea on poliitiline ametikoht. See tähendab, et minu ülesanne on tagada, et minu kureeritavas osakondades, see on siis hariduse osakond ja kultuuriosakond, ametkond töötaks selles suunas, et täita Tartu linna poliitilisi eesmärke. Need ei ole ainsad eesmärgid, mis võetud on. Tartu linn on vanem kui ükski abilinnapea või linnapea, ametnikud täidavad väga palju teisi ülesandeid igapäevaselt, mis ei vaja poliitilist suuna andmist ega sekkumist. Aga kui poliitilisel tasandil midagi kokku lepitakse, siis seda ka täidetakse. Toon näite: 2021 valimiste järel me leppisime Reformierakonna ja Isamaa erakonnaga kokku, et Tartu linna haridusasutused — viimased, mis pole seda veel teinud — lähevad üle eestikeelsele haridusele nelja aasta jooksul. See on poliitiline kokkulepe ning minu ülesanne on haridusosakonnale, ja ka kultuuriosakonnale teatud aspektides, selgitada, et see on kokkulepe, see on vajalik, ja koos nendega siis liikuda selles suunas, et see saab ellu viidud.

Mis on Teie töö juures põnev ja tore, mis mitte nii väga?

Põnev ja tore on see, kui sa näed, et hea ja õige asi jõuab ellu, jõuab inimesteni, jõuab töösse. Enamasti sa tunned selle hea ja õige asja ära. Sõltumata poliitilistest maailmavaadetest, teatud asjades, eriti linnajuhtimises, sa näed, mis töötab ja mida tegema peaks. Miks inimesed üldse tööl käivad? Raha on üks asi, aga teine asi on eneseteostus, mis on Maslow' püramiidis küllaltki olulisel kohal. Mitte nii tore asi – ma esimese asjana ütlen kohe koosolekud. Kui päevas on seitse Zoomi koosolekut järjest, igaüks kestab keskmiselt üks tund, siis kujutad ette, milline tühjaks lastud õhupall sa oled. Sa ei saa enam aru, mis koosolekul sa oled, mida sa siin teed ja miks sa siin oled. Mina täiesti ausalt olen hakanud nüüd oma kalendrit planeerima niimoodi, et nädala alguses kõikvõimalikud tühjad augud kalendris ma täidan ära märkusega, et see on minu vaba aeg, et sinna keegi ei saaks täiendavaid koosolekuid panna. Ma ei ütle, et töötempo ise on probleem, aga võibolla just see, et abilinnapead soovitakse näha igal koosolekul. See annab koosolekule teatud väärtuse juurde — linna juhtkond on ka kaasatud, järelikult võime vastu võtta otsuseid. Sellega tegelikult väsitatakse abilinnapea ära.

Olete lõpetanud Miina Härma Gümnaasiumi. Kas ja milline mõju oli MHG-l Teie tulevikule?

Kindlasti väga suur. Kui noor inimene käib kaksteist aastat koolis, siis ei ole võimalik öelda, et need ei ole tema elu kõige enam mõjuavaldavamad aastad. Kindlasti need ei pruugi alati olla kõige tähtsamad, hiljem elu jooksul tuleb muid kogemusi juurde, aga kooliaastad kujundavad ikkagi inimest väga. Üks võib-olla kõige tugevam asi, mis ma nii-öelda hariduse mõttes Miina Härmast kaasa sain, on ikkagi väga-väga hea inglise keele oskus. Miina Härma on selle tõttu teada ja tuntud, kuigi meie õpetajad võib-olla olid väga teisest põlvkonnast. Aga eneselugemus, võimalus natuke maailma küllastada, see põhi laoti seal. Ja kindlasti oli minu kooliskäimise aeg väga murranguline aeg – Nõukogude Liidu lagunemine, iseseisvuse alguse aastad. Miina Härma kuidagi hoidis seda hariduse ja harituse lippu ikkagi kõrgel. Need inimesed, kes seal käisid, nad tahtsid seal käia ja vaatamata kõigele ikkagi õppida. Me tegime väga palju asju, mida õpilased ei peaks tegema, kui diplomaatiliselt öelda. Meie suitsunurka enam küll ei pääse, sinna on aed vahele ehitatud, aga tegelikult ka tollal oli meil ikkagi teadmine, et kuigi me võime rumalusi teha, siis hea õppeedukus on ikkagi ka väga oluline. Sa ei tohi seda täiesti käest ära lasta. Ja see pühendumine, kui mitte õppimisele siis tööle näiteks, ma usun, et kool aitas sellele kõvasti kaasa.

Äkki meenub Teile mõni huvitav lugu enda kooliajast, mida sooviksite jagada. Näiteks naljakas või meeldejääv seik õpetajaga.

Mõned seigad on piinlikud. Mõnede puhul ma saan tagantjärgi aru, et noortena mõistsime tegelikult õpetajaid väga-väga valesti. Aga üks minule kõige sümpaatsemaid lugusid on õpetaja Toompiga seotud, kes õpetas ajalugu. Tema klass oli 207. Aknalauad olid lillepotte täis. Me saime kiiresti teada, miks see niimoodi on. Toompil oli selline reegel, et kui sa kontrolltöös läbi kukud, siis järeltööle võid sa tulla ainult potilillega. Kaktused olid tema suured lemmikud. Aga tal olid ka väga toredad kontrolltööd, näiteks üks neist oli selle peale, et me pidime pähe õppima 1000 ladinakeelset sententsi. Enam ma neid ei mäleta, aga kui kuskil keegi kasutab, siis tulevad kõik tuttavad ette üldiselt.

Räägiks nüüd haridussüsteemist üldisemalt. Milline on Teie visioon Eesti hariduse tuleviku osas? Milline oleks Teie arvates perfektne haridussüsteem, mille poole peaksime pürgima?

See on nii mitmetahuline küsimus, et sellele ei ole võimalik 35 minutiga vastata. Aga ma panen maha mõned märksõnad. Kõigepealt väga oluline on see, et meie valik on olnud kaasav haridus ehk siis noored, kes vajavad lisatuge, võimaluse korral õpivad tavakoolis ja õpetajad on omandanud eraldi oskused, et neid vajadusel toetada, keerulisematel juhtudel on tugiisik ka kaasas. Ma arvan, et see suund on õige, kuni me ei aja seda pilli lõhki ja meil Tartus säilivad ka erikoolid, nagu näiteks Pärli kool, Maarja kool, Masingu kool. Me kõik ei ole sündinud samade võimetega, aga me ei tohi mitte kellessegi suhtuda paremini või halvemini. Seetõttu tuleb toetada neid, kes vajavad toetamist, et järgi jõuda, ja toetada neid, kes vajavad toetamist, et oma andeid realiseerida. Aga see on keeruline, see on kallis ning see eeldab ühiskondlikku kokkulepet ja mõistmist. Ei piisa sellest, kui õpetaja oskab, aga kogu ülejäänud klass näiteks seda last omaks ei võta.

Teine asi on see, et meie haridus on väga keskendunud akadeemilisele võimekusele, me eeldame õpetajatelt väga kõrget kvalifikatsioonI, ehk siis seda, et õpetajaks kooli minna, peab sul olema magistrikraad koos õpetaja kutsega. Ja me oleme ise seadnud väga kõrge lävendi õpetajatele. Jah, PISA testid on maailma tipus, aga samal ajal on probleem, et õpetajad põlevad läbi, et neid ei tule kooli piisavalt, nii et võib-olla oleks mõistlikum ikkagi luua õpetaja karjäärimudel, mis algab sellest, et sa saad kooli tulla õpetajaks juba bakalaureusekraadiga ja näiteks viie aasta jooksul täiendada ennast, omandada see magistrikraadi ja saada nooremõpetajast täisõpetajaks. See annaks võimaluse siseneda madalama lävendiga ja saada aru, kas see on päriselt sinu elukutse, ja sellisel juhul edasi minna või leida, et see ikkagi ei sobi, enne kui sa oled viis aastat ülikoolis õppinud ja ennast mingis mõttes lukku pannud.

Kutseharidus on jätkuvalt väga-väga madala mainega, mis ei peaks nii olema — õppida väärt ametit peaks olema kindlasti paljudele auasi, aga ühiskondlikud hoiakud ei toeta täna seda. Ja siin me peaksime ikkagi tegema palju-palju rohkem koostööd ettevõtetega, kes päriselt neid töökäsi vajavad, ja me ei räägi siin hoolduspindade inseneridest – vanasti kutsuti ka koristajateks. Me räägime siin mehhatroonikast, näiteks. Kes kõiki neid roboteid hakkavad seadistama ja hooldama, mis meil tulevikus töö ära võtavad, eks. Kes hakkab seda tehisintellekti prompti kokku panema, kui tehisintellekt kõik loovad tööd üle võtab. Need on kõik õpitavad spetsiifilised oskused, mida saab kutsekoolis õppida. Tehisintellekti operaatoriks veel ei saa, aga mehhatroonikuks küll. Ei ole nali, et kutsekooli teatud erialade lõpetajad saavad lõpudiplomi, kuid tööleping on neil juba ammu taskus, sellepärast, et nad võetakse otse koolipingist tööle, sest nende järgi on lihtsalt nii kõrge nõudlus – mehhatroonikud, keevitajad, kes iganes. Peame väärtustama ühiskonnana mitte ainult haritust, vaid ka omandanud oskusi.

Need on mõned sellised valupunktid. Loomulikult võiks tuua esile selle, et me tahaksime näha selgemat jaotust selle vahel, mis osa haridusest on riiklik, ehk siis Vabariigi Valitsuse ehk Haridusministeeriumi ülesanne, ja mis on kohaliku omavalitsuse ehk Tartu linna ülesanne. Ma toetan ise seda mõtet, et põhiharidus peaks olema kohaliku omavalitsuse ülesanne. See peaks olema võimalikult piirkonnapõhine: kodulähedane kool, väiksed maakoolid, kõik see. Keskhariduse ja kutsekeskhariduse võiks aga anda tervikuna ministeeriumile. Need võivad olla koondatud suurematesse keskustesse. See on täiesti okei, et peale üheksandat klassi laps läheb kodust kuhugi õpilaskoju üksinda elama, mõõduka järelevalve all, ning omandab lisaks haridusele ka iseseisva elukogemuse.

Foto: Sotsid.ee

Millised on peamised takistused teel selle visiooni poole? Kuidas saaks Teie arvates neid lahendada?

Alati võib iga probleemi puhul öelda, et asi on rahas, ja teatud piirini see kindlasti niimoodi on. Kui me soovime, et õpetajad Eestis saaksid minimaalselt

120 protsenti keskmisest palgast, siis see on matemaatiline tehe, mis muutub ajas vastavalt keskmisele palgale. Mina ütlen, et see ei ole täna Eesti haridussüsteemi kõige nõrgem külg. Loomulikult inimesed käivad tööl esmajoones sellepärast, et ennast ja peret ülal pidada, aga see, mis neid motiveerib just seda tööd tegema, ei ole mitte palk, vaid on ennekõike hea töökeskkond ja eneseteostuse tunne — et ma suudan midagi anda ja ma suudan noortele tõesti midagi õpetada ning et palk on ka hea. See palk on seal olemas, aga see ei ole peamine motivatsioon õpetajaks hakkamisel. Kuskil peab olema ka see missioonitunne, mida tuleb väärikalt tasustada ning me oleme sellele lähemale jõudmas. Pigem ma arvan, et takistused on need, millest ma siin enne rääkisin – suured ühiskondlikud hoiakud ja kokkulepped: me väärtustame kaasavat haridust, me väärtustame kutseharidust, me eristame selgelt põhi- ja keskhariduse rollijaotust. Siis võib juhtuda, et sellest samast rahast tuleb paremini välja ja me saame seda efektiivsemalt kasutada. Piirkondliku põhikooli pidamine on palju odavam kui piirkondliku gümnaasiumi pidamine. Võib-olla rohkem väikseid põhikoole ja natukene vähem suuremaid gümnaasiume oleks normaalsem.

Räägiks ühest päevakajalisest teemast ka. Selle nädala reedel toimub õpetajate hoiatusstreik (intervjuu toimus 6. novembril - toim.) Milline oleks Tartu linnavalitsuse arvates õige lahendus õpetajate palgaküsimusele? Kuidas ära hoida tõelist õpetajate streiki?

Ma küsin vastu: milliste õpetajate? Täna streigitakse üldhariduskoolide õpetajate miinimumpalga eest. Teema, mida ma ei puudutanud, aga tahtsin tegelikult selle juurde tagasi tulla – ma rääkisin põhiharidusest ja keskharidusest, aga kõrgharidusest ei ole mul mõtet rääkida, sest see ei ole omavalitsuse tegevus. See ei ole minu töölaual muul moel kui koostöö. Küll aga vastutan alushariduse eest. Tartu linnas käib üldhariduskoolides 15000 õpilast, millest alushariduses, ehk siis lasteaias, käib 6000, nii et kuskil kolm seitsmendikku ehk natuke üle kolmandiku sellest mahust. See, et laps oleks kooliks valmis, et beebist areneks noor inimene, see on tegelikult väga paljuski lasteaiaõpetajate vastutus. Riiklikul tasemel lepitakse kokku kooliõpetaja miinimumpalk ja riik ka rahastab seda — kuna tema teeb kokkuleppe, siis ta peab ka vahendid andma. Lasteaiaõpetajate palka rahastab peaaegu tervenisti kohalik omavalitsus ehk linn. Minu jaoks on häiriv see, et selles diskussioonis kõlab läbi see arusaam, et õpetaja on ainult koolis. Ei, õpetaja on ka lasteaias. Mida ma veel Tartus pean oluliseks on see, et õpetaja on ka huvikoolis. Meil on küll linna huvikoole vähe – on lastekunstikool ja muusikakool – aga ka nendes toimub ju tegelikult kaheksa-aastase õppekava alusel süsteemne töö. Ma ei tea, kas sa ise käid mõnes?

Ei, aga ma lõpetasin lastekunstikooli.

No vot, siis sa tead, et see ei ole ainult see, et ma lähen ja joonistan ilusaid pilte, vaid see on ikkagi terviklik kunstialane haridus, mis sa sealt saad lisaks kooli kunstitunnile. Nii et mina arvan, et esimene lahendus palgaküsimusele on see, et me väärtustame kõiki õpetajaid, ja kui õpetaja on tänaste reeglite järgi magistrikraadiga, siis väärtustame neid kõiki võrdselt ning seda me Tartus kavatseme ka järgmisest aastast teha. Kui siiani me oleme üldhariduskoolide- ja lasteaiaõpetajatele maksnud võrdset palka, siis järgmisest aastast — vähemasti praeguse plaani järgi, kui eelarve lubab — on laiendada seda siis ka huvikoolide õpetajatele. Ja see peegeldab minu arvates natukene sellist laiemat ühiskondlikku arusaamist. Jällegi, ei tohi keskenduda ainult ühele asjale. Kui me paneme kogu haridussüsteemi sõltuma üldhariduskooliõpetajast, siis me kaotame selle suurema pildi, kuhu kuuluvad teised õpetajad, aga näiteks ka kui me räägime kaasavast haridusest, tugispetsialistid, kes võib-olla ühel või mõnel üksikul noorel inimesel aitab ikkagi hakkama saada, õppida, areneda ja võib-olla ka jõuda punkti, kus seda tuge enam vaja ei ole. Tõstes kogu aeg õpetaja palka, unustame nemad täiesti ära. Jälle asi, mida me Tartus ei soovinud näha. Tulles tagasi küsimuse vastuse juurde, siis riik peab ühtesid läbirääkimisi, aga meie Tartus peame oma ametiühingutega teisi läbirääkimisi ja ma tahaks öelda, et need tingimused, mida meie soovime pakkuda, on palju paremad kui need, mida riik soovib pakkuda. Nad on terviklikumad ja on ikkagi suunatud sellele, et areneks kogu valdkond tasakaalustatult.

Mida tähendaks pikaajaline õpetajate streik õpilaste jaoks? Kas meil jääksid tunnid ära? Läheksime üle e-õppele?

Sellele on väga raske vastata, kuna mina ei ole hariduskorralduse spetsialist. Teatud pikkusega streigi puhul jah on ilmselt kõige lihtsam, kui tunnid jäävad ära, asenduvad mingisuguse iseseisva tööga. Mitte kõik neist ei streigi, keegi ikka tööl käib ja on võimalik võib-olla seda protsessi hallata. Aga kui see läheb juba mingisugusest pikkusest edasi, siis ma ausalt ei tea. Aga kes teavad, on kooli juhid, sest just nemad saavad oma õpilaste ning meeskonna pealt need plaanid teha. Tegelikult ka näiteks seesama reedene hoiatusstreik tähendab ju seda, et iga asutus peab natukene oma plaane korrigeerima. Linnavalitsus abilinnapeaga ja haridusosakond ei ütle koolijuhile, et sina pead tegema nii. Haridusasutus ise vaatab, millised tema töötajad streigivad või kas saab näiteks mõne streikiva rühma lapsed ajutiselt tunniks ajaks panna teise rühma – kui on täidetud nõuded, et mitu täiskasvanut peab seal olema lapse kohta ja nii edasi. Või koolis näiteks, et kui see õpetaja on üheksast kümneni plakatiga koolist eemal, siis võib-olla ta annab eelneval päeval oma klassi lastele mingisuguse iseseisva ülesande ning nad täidavad seda rahulikult. Eks pika streigi puhul need meetmed on sarnased, aga seal on see palju keerukam. Lõppude lõpuks ei ole hariduse korraldamine õpetaja ega koolijuhi vastutus, vaid see on kohaliku omavalitsuse vastutus, ja kui selgub, et õpetajad streigivad kuu aega, siis

me peame linnavalitsusena midagi otsustama. Kas palkame lapsehoidjad, kes lihtsalt vaatavad, et noored pahandust ei teeks, või me laiendame avatud mobiilse noorsootöö keskuse või midagi muud. Seda me peame tegema, meie kohustus on haridus anda. See, et õpetajad streigivad, ei ole vabandus, et Tartu õpilased koolis ei käiks. See tähendab lihtsalt seda, et meie ei ole veel jõudnud kokkuleppele, mis on oluline vastutus.

Mul oligi õpetajate palga ja streigi küsimus siin sees, kuna kohalikud omavalitsused on samuti kutsutud läbirääkimiste laua taha.

See on segane sellepärast, et seaduse järgi on minister see, kes neid läbirääkimisi peab, ja kohalikud omavalitsused võivad esindaja kaudu olla sinna kaasatud — meie esindajaks on linnade-valdade liit. Aga ajalooliste ja muude põhjuste tõttu on ikkagi need läbirääkimised ennekõige olnud ministri ja ametiühingute vahel. Nüüd minister on soovinud, et kohalikud omavalitsused saadaks selle esindaja. Kui me nüüd mõtleme, et kohalikke omavalitsusi on Eestis 79, ja kujutame ette läbirääkimisi, kus on 79 omavalitsust, minister, ametiühingud — ma ei usu, et sellest koosolekust palju vilja tuleks. Kisa tuleks kõvasti. Seega meie Tartus vähemasti peame endiselt mõistlikuks, et linnade-valdade liit esindab omavalitsusi, minister on siin teistsugusel arvamusel. Kuna jällegi seal lepitakse kokku üldhariduskoolide õpetajate miinimumpalk, mida rahastab riik, siis tekib küsimus, et mida meie seal üldse siis läbi räägiksime, sellepärast et räägiksime läbi kulude osas, mida meie ei kanna. Meie jaoks on see mida iganes – riik maksab ju. Ministri soov on meie jaoks natukene segane ja ma rõhutan, et Tartu linn peab juba kahekümne esimest aastat läbirääkimisi Tartu linna ja maakonna ametiühingutega ja kakskümmend varasemat aastat me oleme siin kohapeal kenasti kokkuleppele jõudnud, nii et loodame, et need läbirääkimised, mida meie peame, on edukamad kui need, mida minister peab, ja ma mõistan, et selles vastuses on ka teatav poliitiline torge.

Hariduse jätkusuutlikkus on samuti üks oluline probleem. Tihti räägitakse sellest, kuidas õpetajate juurdekasv pole piisav ning te natukene juba puudutasite seda teemat. Kas Tartus on üldse õpetajate puudus probleemiks? Kui on, siis milline on Tartu linna lahendus sellele?

Kindlasti on ja põhjused on juba need, mis ma juba välja tõin: see on väga raske töö, õpetajalt nõutakse kogu aeg järjest enamat. Lisaks sellele, et ta peab õpetada oskama ja kaasava hariduse teema, siis meie jaoks on rahvusvahelise ülikoolilinnana oluline ka see, et kuna kõikides Tartu koolides on muukeelseid lapsi, siis nende õpetamise metoodikad oleksid laiemalt õpitud. Miina Härmas muidugi seda ultimaatumit pole. Aga on ka rahalised probleemid. Ma ütlesin enne, et ei saa ehitada oma haridussüsteemi selle üles, et me maksame kõik õpetajad kinni ja teha nii, et see oleks põhjus, miks nad kooli lähevad. Me peame väärikalt tunnustama sisemist motivatsiooni. Aga vaatame tõele otsa: väga suur probleem on reaalainete õpetajatega.

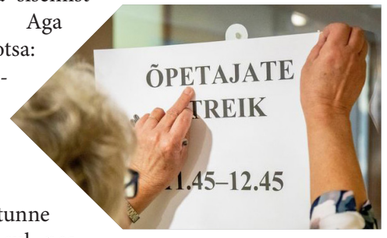

Foto: Pärnu Postimees

Ja minu kõhutunne ütleb, et kui sul pea numbreid hästi võtab ja sul on valik, kas minna viie-aastase õpingu järel kooli õpetajaks või õppida sama kaua infotehnoloogiat ja siis minna PlayTechi oluliselt suurema palga peale, siis paljud leiavad, et miks ma peaks nii palju pingutama, kui see tõesti ei ole minu elukutse, ja siis ongi selline situatsioon, et reaalainete õpetajate kooli meelitamiseks me peaksime maksma sellist palka, mida me iialgi ei suuda maksta, sest kui me hakkaksime töötajaid oma IT-ettevõtetest üle ostma, siis kuna neil on sügavam rahakott, nad tõstaksid oma palku ja me kaotasime selle palgaralli. Tartu lahendus on ennekõike see, et me maksame nii palju palka kui on meil võimalik maksta, aga me mõtleme väga palju ikkagi ka sellele õpetaja terviklikule toetamisele. Kuidas seda teha, on paljuski koolijuhi ülesanne. Soodustame seda, et me tunnustame paremaid õpetajaid. Omalt poolt ikkagi püüame ka kogu aeg olla õpetajatele toeks kuni pisiasjadeni välja, oleme kasvõi gripivaktsiini pakkunud haridustöötajatele tasuta. Siin ühte hõbekuuli ei ole. Viimane näide: needsamad tugiisikud. Kui me tõstame tugiisikute palka selliseks, et neid tuleb rohkem, nad on pädevamad, see võtab õpetajalt jällegi koormust ära, vabastab tema aega ja aju energiat ja ta saab keskenduda sellele, milleks tema koolis on. Sellised need lahendused saavad olla.

Lõpetuseks üldistele hariduse küsimustele küsin, et kuidas tagada gümnaasiumihariduse kättesaadavus kõikidele tahtjatele? Neid tahtjaid on päris palju ja tavaliselt on neid rohkem kui kohti.

Vastus on ilmselge – tuleb teha kaks korda rohkem gümnaasiume. Kõik tahtjad mahuvad sinna ära, ainult et mõned neist kukuvad sealt kohe välja. Gümnaasiumiharidus ei ole Eestis kohustuslik, see tähendab, et me ei pea kõikidele tahtjatele kohti pakkuma, aga me peaksime ühiskonnana liikuma sinna suunas, et noored tahaksid minna rohkem ka kutsekooli. Sealjuures andekad noored. Tartus ei ole seis üldse mitte halb – meil on gümnaasiumikohti natukene vähem kui meil põhikooli lõpetab. Lisaks tuleb meile muudest maakondadest noori siia, aga meilt läheb ka mujale. Kogu minu kurvastuse juures, et kutsekool ei ole väga atraktiivne, siiski ligi viiendik noortest valib ka kutsesuuna. Mitte ainult VOCOs ei ole kutseõpe, vaid ka Tartu Kunstikoolis näiteks, mis mõnedele väga sobib. Jälle, neil on ka sihukene hästi õpilaskeskne lähenemine. Nii et ma arvan, et see küsimuse püstitus on selles mõttes selline, millega ma ei saagi õigesti vastata, sest ma ei näe, et see peaks olema meie eesmärk. Meie eesmärk peaks olema see, et kõik, kes soovivad edasi õppida, saavad seda teha kas gümnaasiumis või kutsekoolis. Praegu meil rohkem variante ei ole. Tulevad ka mingid segakutsekeskkoolid, nelja-aastased õppekavad ja asjad. Aga täna on ainult need kaks varianti ja edasiõppimine on juba praegu tegelikult võimalik kõigile. Küsimus on lihtsalt selles, et kui atraktiivseid erialasid me kutsekoolides pakume. Me teame, et meie gümnaasiumite maine on väga kõrge.

Mis võib olla „probleem", mis on tegelikult väga hea, on see, et muudest maakondadest ja omavalitsustest lapsed tahavad Tartusse tulla. Tartus on reeglina head koolid. Aga oleks vaja, et see oleks Tartule õiglaselt tasustatud. Täna on niimoodi, et kui teise omavalitsuse laps on Tartu koolis, siis omavalitsus maksab tema koolitamise kulud kinni, aga nende kulude sisse ei arvestata hoonete kulumist, mis ühe õpilase kohta ei ole suur summa. Aga kui gümnaasiumiastmes on mujalt omavalitsustest circa 1000 last ehk kolmandik kõigist gümnasistidest, siis aastate peale jõuavad need 1000 last päris palju treppe läbi kulutada. See asi tuleks korda saada ja siis ma ütleks, et tulge aga, kui te arvate, et siin on hea.

Meie koolil on juba pikalt olnud ruumipuuduse probleem. Ajutine lahendus sellele on Tartu Ülikoolilt Näituse tänaval asuva Iuridicumi hoone rentimine. Siiski polnud TÜ nõus meile hoonet müüma. Mis saab situatsioonist järgmisel aastal? Oskate Te öelda, kas me saame selle lõpuks endale?

Ülikool oleks olnud valmis seda hoonet müüma, aga neil õnnestus saada kaks väga suurt rahvusvahelist granti, räägime miljonitest ja miljonitest eurodest. Neil tekkis täiendav vajadus endal paigutada need uurimisrühmad kuhugi ja ülikoolil on ka väga kitsas kinnisvara, nii et nende jaoks väga hea uudis ja Tartu linna jaoks tegelikult ka, et ülikool sai need rahvusvahelised teadusgrandid, mis on suurepärane. Lihtsalt objektiivselt — ülikooli esimene ülesanne on tagada ülikooli töö, teadustöö ning õppetöö, nii et selgus, et neil läheb neid ruume endal ikkagi vaja. Loomulikult me mõistame seda ja nüüd me otsime Miina Härmale järgmisi võimalusi. Me ei saa suvalisse kohta linnas neid ruume tekitada. Kooli loogika tähendab seda, et paljud õpetajad õpetavad nii IBs kui ka kooli põhilises pooles. Seda on kooli juhtkonnaga palju räägitud, et uus hoone peaks asuma võimalikult

lähedal peahoonele. Selles piirkonnas oleme kõikvõimalikud kinnisvaraobjektid kaardistanud. Jah, Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsil on seal mõned hooned, kuid taaskord on neil endil neid hooneid vaja, sest RKAS remondib väga palju ja on vaja asenduspindasid remonditööde ajaks, nagu ka Tartus on Karlova kool remondis ja õpilased on üle linna laiali. Praegu on jäänud ainsa töös oleva versioonina Vaksali tänava Töötukassa hoone, kus on Töötukassa ja sealsamas majas on ka perearstikeskus. Seal on ligi 700 ruutmeetrit pinda, mille saab siis kohandada kooli vajadustele vastavaks ja me oleksime valmis linnana omanikuga selle kümneaastase rendilepingu sõlmima, et mõneks ajaks oleks lahendus olemas.

Jah, need ei ole algselt kooli jaoks mõeldud ruumid, aga ma usun, et natukene pärast ilusat projekteerimist nad sobivad väga hästi ja võib-olla sobivad nad mõnes mõttes isegi paremini kui Miina Härma Gümnaasiumi ruumid. Peahoones ei ole enam tänapäevased tingimused. Mina mäletan, et alati oli niimoodi, et päeva teises pooles oli koolis väga raske, pea midagi ei võtnud ja väsimus ja nii edasi. Ma sain alles nüüd teada, milles asi oli. Ventilatsiooni ei ole, CO_2 tase tõuseb. See ei ole Miina Härma Gümnaasiumi lõplik lahendus, aga ta oleks lahendus umbes kümneks aastaks, mis ühe kooliõpilase jaoks on peaaegu kogu nende elu. Aga kui me vaatame haridusvõrku tervikuna, siis meil on üle 20 munitsipaalkooli, mille kogu remondivajadus on umbes 350 miljonit eurot, ja meil on koole, mis on 40 aastat tagasi ehitatud. Nõukogude lõpu ajal kõik, mis varastada sai, varastati ära, ja ülejäänust siis ehitati siia koolimaju: Veeriku kool, Hansa kool, Descartes'i kool. Kui me räägime sellest, et kas me peaksime ehitama uusi hooneid või renoveerima vanu, siis nood koolid on järjekorras eespool ja mitte sellepärast, et meil on Miina Härma vastu midagi, vaid seal on objektiivne mõtlemine taga. Miina Härmas saab veel tööd teha, nondes koolides varsti enam ei saa. Kui sul tuul puhub seinapragudest sõna otseses mõttes läbi, no jah CO_2-te pole, aga sooja ka ei ole. Nii et tulles tagasi küsimuse juurde, vastus on Vaksali tänava hoone – kokkulepe on töös, aga lepingut veel pole.

Te juba sellele vastasite, et millal võiks kool saada korraliku ventilatsioonisüsteemi. Meil tegi üks õpilane oma loovtöö CO_2 sisalduse kohta koolis ja tuli välja, et see oli üle lubatud normi.

Koolil on mõne aasta pärast ettenähtud väike remont. Ma jään vastuse võlgu, mida selle eest tehakse, kuid suure tõenäosusega ventilatsioon tehakse. Kusjuures me linnavalitsuse koosolekul ka mõõtsime CO_2 sisaldust õhus – oli 1200 PPMi. Kui arvestada, et inimese kognitiivsed võimed juba kukuvad 1000 PPMi juures, siis linnavalitsus ilmselt peksis segast selle koosoleku ajal.

Tabula Rasa tänab aselinnapea Lemmit Kaplinskit, et ta oli nõus meile intervjuud andma. Intervjuu viidi läbi 6. novembril 2023.

Intervjuu koolipsühholoog Martin Kimmeliga

Grete E. Laumets
11.c

Septembrikuust alates võisid õpilased koolis liikudes märgata, et kooliperega on liitunud uus koolipsühholoog. Õpilaste elus on tihti palju stressi ja seetõttu ongi psühholoogil koolielus niivõrd tähtis roll täita. Vaimsest tervisest räägitakse rohkem kui kunagi varem ja see rõhutab samuti psühholoogide väärtust kui tasuta ressurssi hädas õpilastele. Sel aastal liitus meie kooliperega uus koolipsühholoog Martin Kimmel. Tabula Rasa küsis temalt paar küsimust, et teada saada, kuidas tal koolieluga kohanemine on läinud ja et teda oma lugejatele veidi tutvustada.

Kuidas te tunnete end Miina Härmas pärast esimest perioodi? Kas te tunnete ennast julgemana kui kooliaasta alguses?

Ma tunnen ennast hästi. Koolipere on sõbralik ja abivalmis ning sisseelamine on läinud sujuvalt. Julguse peale ei ole ma eelnevalt mõelnud, aga ma ei usu, et selles muutusi on olnud.

Mis oli kohanemises kõige raskem osa?

„Kõige raskem osa" kõlab nii, et millegagi oli probleeme. Kohanemine on läinud kenasti. Pisut harjumatu on olnud, et õpilaste päevakavad on väga tihedad ja vahel on keeruline ühist aega leida. Seetõttu olen enda päevakava korraldamist muutnud, aga praeguseks olen sellega harjunud.

Mis on teie lemmik osa koolipäevast?

Õpilastega rääkimine, vanematega rääkimine ja õpetajatega rääkimine. Inimesed on huvitavad, lisaks on nad erinevad ning käituvad erinevalt erinevatel põhjustel. Minu jaoks on huvitav proovida inimese maailmast aru saada, et proovida aidata tal tema maailma natuke muuta.

Kas on midagi, millega õpilased peaksid arvestama, kui nad suhtlevad uue koolipere liikmega?

Käesoleval aastal on päris palju uusi koolipere liikmeid, ma ei oska anda üldist soovitust, millega peaks arvestama. Minuga suhtlemise seisukohast võiks arvestada sellega, et ma ootan, et koolipere minuga suhtleks. Ma julgustan õpilasi, vanemaid ja õpetajaid minuga suhtlema – vahest on mõnele neist minuga suhtlemisest natuke kasu.

Täname Martin Kimmelit lühikese intervjuu eest!
Tabula Rasa paneb oma lugejatele südamele: kui tunnete, et vajate abi, siis ärge kartke koolipsühholoogi juurest läbi astuda! Teie vaimne tervis on alati prioriteet! Koolipsühholoogi kabinet asub esimesel korrusel kooliõe kabineti kõrval.

Intervjuu aasta põhikooli aineõpetaja Alla Vinitšenkoga

Rando Jaaksoo
10.c

Nagu igal aastal kombeks, jagati ka sel aastal välja hariduspreemiaid kõige tublimatele õpetajatele ja haridustöötajatele. Tänavu said hoolega välja valitud nominendid kokku 7. oktoobril Tartus Vanemuise kontserdimajas, kuhu sai kutse ka meie kooli ajalooõpetaja Alla Vinitšenko, kes valiti aasta põhikooli aineõpetajaks. Temaga sai tehtud kaks intervjuud, üks enne ja teine peale toimunud galat, et saada natuke paremini aru, mida üks õpetaja seesugust auhinda vastu võttes tunneb ning millised on tema ootused ja lootused.

I intervjuu - enne galat

Kuidas sa ise oma õpetajatööga rahule jääd?

Ma ei ole mitte kunagi endaga rahul. Enne tundide algust sean endale eesmärgid, kuid tihtipeale tulevad mingid ootamatused: tuletõrjeõppus või siis klass ei tule diskussiooni või analüüsiga nii põhjalikult kaasa, kui mina seda oma vaimusilmas näen. Tunni lõppedes reflektsiooniks, et õpilased vastaksid mulle mida nad tunnist uut teada said, mulle aega ei jää. Rahule võib aga jääda siis, kui kõik läheb nii, nagu sa planeerisid, või üle ootuste hästi. Näiteks kui kasvõi ükskaks õpilast tuleb kaasa ja ma näen, et nad päriselt saavad aru. Ainukene asi, mis mulle vastu töötab, on aeg – kas midagi jääb ära, unustad öelda. Samas aga kui jääda endaga kogu aeg rahule, siis kus see areng toimuks?

Kas õpilased on sinu tundidega rahul?

Mõni rohkem, mõni vähem. On õpilasi, kellele meeldib rohkem lugeda ja arutada. Mõni teeb ainult niipalju kui vaja ja mõni küsib lisamaterjale juurde. Miina Härma Gümnaasiumis on selles mõttes ainult kulda ja nõudlike õpilasi on pigem rohkem.

Kas saaksid rääkida mõnest konkreetsest hetkest või saavutusest oma karjääri jooksul, mille üle oled eriti uhke?

See eureka moment, kui õpilasele midagi kohale jõuab ja ta reaalselt saab aru, millest räägitakse. Minu jaoks on saavutus, kui õpilane istub tunnis ja me õpime uut teemat ja ta mäletab kaks tundi, kolm tundi, aasta pärast õpitut ning seostab selle ära. Nii kurb kui see ka ei ole, seda nii tihti ei juhtu, või see juhtub, aga kuna klassid on suured, ei pruugi ma seda alati märgata.

Miks sa arvad, et just sind nominendiks esitati?

Ainegrupijuhina olen Haridusministeeriumi lehel tutvunud eri kategooriate reeglite ehk statuutidega ja need on väga rangelt piiritletud. Mulle tuli üllatusena, et mind esitati, sest ma pole endale teadvustanud, et ma olen neid asju täitnud, mis seal loetelus on. Ma teadsin, et mind esitati, aga see, et ma sain kolme riigi parima sekka, mul polnud sellist usku või lootust.

Kas on kerge ärevus ka või võtame rahulikult ja vaatame, mis saama hakkab?

Muidugi on ärevus. Õppetööd see muidugi ei sega, või siis ainult nii, et tahaks veel parem olla. Nüüd ootan iseendalt veel rohkemat ja latt on kõrgele seatud. Ma ei teagi, mis minust kui nominendist nüüd oodatakse. Auhinda olen ma igatahes valmis vastu võtma.

Miks peaksid just sinaaasta põhikooli aineõpetaja tiitli saama?

Fotod: miinaharma.ee

Teiste kohta ma guugeldanud pole, aga kuna need on loodusainete õpetajad, siis olen eriti uhke, et üks humanitaaraine sinna jõudis. See, et üks ajaloolane on keemikute ja füüsikute seas, paneb mind juba tundma võitjana, sest humanitaarained on ja jäävad vist elupäevade lõpuni konkureerima reaalainetega. Need on nagu öö ja päev, aga üks täiendab teist. Tahaks teha humanitaari jälle vägevaks ja võimsaks. Nii kaua kuni mina olen ajalooõpetaja, nii kaua mina soovin, et humanitaarained oleksid õpilaste poolt hinnatud ja soositud, sest nende prestiižikus kadus sellega, kui ajaloo ja ühiskonnaõpetuse riigieksamid kadusid, sest nendesse suhtutakse kui et need pole eksamiained ja siis teen nii palju kui vaja ja nii vähe kui võimalik, aga ajalooõpetaja tahaks enamat.

Lisaks valiti ka Kirstin Karis (paremal) aasta gümnaasiumiõpetajaks.

II intervjuu - peale galat

Mis tunne on raske töö ja vaeva eest sellist tunnustust saada?

Tunne oli ja on meeliületav. Ma eelmine kord ütlesin, et ma olen valmis seda vastu võtma ja ma olingi ja valmistunud mitteemotsionaalne olema, aga ikka olin emotsionaalne. Uhke tunne on, hea tunne, jalustrabav tunne, et võtab hääle värisema ja silma märjaks. Ma olen endale teadlikult õpetanud, et Eesti inimene ei oska komplimenti vastu võtta. Ikka paneb mõtlema, et mida ma sellist siis teinud olen, et ma seda väärin.

Kas on mõni ajalooline figuur, kes on sulle eeskujuks?

Ikka on. Mina vaatan ikkagi naisterahva koha pealt. Roosevelt näiteks, kes 20. sajandi algusestegeles sellega, et naiste roll esile tõsta. Roosevelti naine oli kaasatud kõnede kirjutamisesse, teise maailmasõja päevil. Ta tegi samme, et ajakirja toimetajad võtaksid tööle naisajakirjanikke. Nüüd aga suvel, külastades mulgi elamuskeskust, puutusin kokku hoopis ühe Eesti naisega, kes oli esimene naissõdur Eestis ja vabadussõjas tunnustatud saanud Anna Marie Kukk.

Kui sa saaksid rääkida ükskõik millise ajaloolise isikuga, siis kellega?

Ma tegin seda! On üks tehisintellekti äpp Hello History, mida proovisin, ja tol hetkel suurest valikust valisin Benjamin Franklini. Tal oli peale riigijuhtimise ka teaduslik külg ja on teosed, mis kirjutavad, et kui ta kodus tööd tegi, siis ta tegi seda alasti ja mind huvitas, et miks. Uurige teie ka! Teine inimene, kellega ma rääkisin, oli Jeesus Kristus, sest ma tahtsin teada, mis tunne tal oli, kui ta märkas, et tema enda sõber oli teda reetnud.

Kui sa saaksid elada ükskõik mis ajaperioodis, siis millises?

Neid on nii palju, aga pigem tahaks olla ikkagi mingis seisuses inimene. Versailles' lossis Päikesekuninga ajal päris pööbel ka ei tahaks olla. Mind kindlasti huvitaks 20-ndad aastad. See moemaailm Prantsusmaal, Pariisi tänavad. Siis tahaks ikkagi olla heal järjel olev kodanik ja mitte tehases rasket tööd rügav inimene. Veel mulle kindlasti meeldiks vanaaja Egiptus. Tahaks näha päris püramiidide ehitust ja seda, kuidas nad ikkagi tegid seda. Versailles lossi algusaastad olid kindlasti ka põnevad ja kui jätta kõrvale need sealsed olmetingimused, siis Louis XI üle kümne tunni kestvad peod ja Louis XI balletti tantsimas tahaks ka näha.

From the hardest goodbye to the most wonderful hello

Wiebke Ortbrink
11.b

It has been three months since I arrived in Estonia – time really flew by too quickly. These past few amazing months I have made so many memories with such wonderful people, which I will forever keep in my heart. It is weird to be away from home while gaining a second home in a completely new environment. I always have the thought in the back of my mind that it will be hard for me to say goodbye after one year. I am gaining so much here: family, friends, experience, knowledge about myself, a new language and so much more...

My adventure started in Germany with the VBT (Vorbereitungstagung), a five day seminar, where I first met former exchange students and other students doing their exchange right now. We learned some important skills that would help us during our time away.

Saying goodbye is of course one of the most painful things to do, though I know that I will see my friends and family again. Despite this, I was so excited to say hello to a new life and new people. One of the hardest farewells was with my twin, as it was the first time we would be separated by such a big distance for such a long time. However, both of us wanted to have experiences without each other and I would say that is something we have achieved now.

It was the 15th of August when I made the trip to Estonia. After my goodbyes at the airport, I went through the security check and saw other exchange students. All of us wore their YFU T-shirts so that it was easier to find each other. There were a total of 26 exchange students from Germany and I met 23 of them for the first time. It was amazing and it really felt great. Our adventure was about to start.

As our plane had a delay we spent our time playing cards, talking and eating snacks. One question that resulted in a disagreement was: "Are there more doors or wheels in the world?" The flight was pretty relaxing. It was my first flight so I was glad I had a good experience. After we got our suitcases, we were welcomed by Teamers and other exchange students. We took a group picture of only the German exchange students and when all the students had arrived, we took a full group picture. Our first, but not our last – that was for sure.

August 15th was my first day in Estonia. The days in our arrival seminar were filled with workshops, language lessons where we learned some basic Estonian, talking in groups and fun activities. My two favorite ones were playing cards and singing practice. What I really liked was the evening program, especially folk dance, getting to know Estonia's food and drinks and also bonfire with games and roasting marshmallows. In addition, we got to know our support persons. I met one of them and she is wonderful. We became a very close-knit group at that seminar and I made a lot of friends.

On the 20th of August we finally met our host families. We spent time in nature and had our last singing practice. We took a lot of pictures there and had a group hug. The picture of it is one of my favourites. After that we went back to the camp and saw our host families for the first time. We performed our song for them and then one after another, got to our families. We had the chance to take a first family picture and eat with our host family. I really loved this moment. Saying goodbye to the Teamers and the other students was hard as they had become very important for me in this short period of time. I hugged a lot of people that day.

My first days in my new home went great. I needed some time to settle in, but all of us needed to get used to the new situation. We went on a bike tour to see Miina Härma from the outside and to get around Tartu. We also met up with my host aunt Liina and ate ice cream. All in all, the first days here went well and I found my way to settle in.

The first of September. Our first day of school. Everything was new to me and I did not know anybody except for the two other exchange students from YFU in our school, Marie and Chisa. I also already knew my class teachers Karmen Grigor and Signe Kinnas, but I had only met them the day before. That is why I would not say I was already adjusted to them nor the size of the school. I was very overwhelmed by everything. I did not understand a lot and there were just so many new people. I was reassured a little by Marie's presents. I was too nervous to speak or concentrate. I was glad when the first day was over so quickly. I am so sorry that I was not really responsive that day. All of you are so nice.

From the 13th to the 15th of October we had our autumn seminar which took place near Tallinn. The students from Tartu had a calm train ride, which was filled with interesting conversations. We met up with other exchange students in Tallinn and went to see the Old Town and to eat something. Later, we went back to the bussijaam to be picked up by some Teamers. In the seminar centre we had language lessons, workshops and fun evening programs. The best thing in that seminar was our walk to the sea and the time we spent there. It was very funny and we had an amazing time.

Throughout the first few months my host family and I have visited Taevaskoda, Kalevipoja museum and Pärnu. We also made a lot of trips to swamps. With other exchange students I made a spa trip to Pärnu. AHHAA Science Center and an escape room were also places we visited.

On the 10th of November I went to the theater with my class. I had never visited one in my whole life and it was a really cool experience. Up until the first break I tried to catch as many words as possible, but after the first break I was too tired for that. I just focused on what was happening on the stage. Even if I did not understand a lot, it was still a great evening.

At the moment I really struggle with learning Estonian but I try to get over the mental barrier and use it more often. I don't want to make mistakes even though I know that they are normal. Two weeks ago, our language course finally started and I now have online lessons twice a week. I want to use and learn more Estonian by Christmas. I will not be fluent by then but I don't want to use English all the time.

I am in close contact with other exchange students. We meet up and go on trips together. Pia came with me and my host family to Taevaskoda. Marie invited me to join a football game and to a sleepover. Leoni invited us to her birthday and so did Pia. Marie's host family took Pia, Leoni and I with them on a spa trip to Pärnu. We also have our language course together, not to mention the seminars and trips that we will still have together in the future.

I have two support persons during my exchange. The younger one should mainly be there for me like a friend. I have met her four times and I really enjoy our conversations. My other support person, whom I have met twice, is to support my host family and myself, should there be any problems at some point. I am very glad to have them.

I have a lot of very cute memories with my host family, but my favorites are playing Rummy with my host parents and also them helping me with everything. From the beginning I had a good bond with my host brothers and by now the relationship with my host sister is also great, even though it took us some time. I have gained a family.

On the 26th of October, I turned 17. I thought it would be one of the hardest days of my exchange year as it was the first birthday without my twin. I stayed up until one o'clock to tell her "Happy Birthday". In the afternoon we celebrated my birthday in a forest near Elva. We had soup and roasted marshmallows. We also did a picture hunt which was really interesting.

On the 8th of November, my host family and I crafted masks in order to *käia mardisanditamas* on the next day. On the 9th after school my oldest host brother who is six picked out my outfit. It was very lovely of him. We walked around the neighborhood and sang and my host siblings asked word riddles. We earned a lot of sweets and a new funny family picture. I really like this tradition.

What I dislike the most in Estonia are the weather and the buses. The weather only because my skin does not seem to like it that much. What is great about the buses is that they can bring you technically everywhere but I do not like how crowded they are in the mornings before school. I have also already managed to miss my bus or get into the wrong one and drive in the wrong direction.

I would not say I had a really big culture shock here in Estonia, but there was something that was really weird for me at that very moment. You Estonians are very proud of your country and your culture. And you should be. I like that you can show pride in your country without being judged. I do not see that often in Germany. So when we listened to the national anthem of Estonia and watched the flag being hoisted, it was a weird feeling and I was unsure how to act or behave. One other thing that I noticed is that there are often two warm meals a day. I don't normally experience that in Germany. These are the only two real shocks or something that I had not expected like that. Sauna would have counted as well, had our Teamer in Germany, who had been to Finland, not prepared us for it.

It is amazing here and I am so thankful that I am allowed to be here and have this adventure.

School in Estonia and Germany

Wiebke Ortbrink
11.b

My name is Wiebke Ortbrink and I am an exchange student from Lower Saxony, Germany. I have written this article because I want to give insight into the German school system.

German school system

Kindergarten is the first step in the German education system that children usually attend from ages 3 to 6. After that comes *Grundschule* that children have to participate in from 1st to 4th grade. Easy so far?

At the end of fourth grade the student and their parents have to choose a school type that they want to go to. There are three common types:
- Gymnasium (5-12th or sometimes 13th grade)
- Realschule (5-10th grade)
- Hauptschule (5-10th grade)

But there is also a combined *Haupt-* und *Realschule* named *Oberschule*, which is where I went.

After graduating you usually have to go to a *Berufsschule*, where you start training in a profession, or if you make your Abitur in the Gymnasium you can go to study in a university. All children need to be in school

until they are 18 years old. Now I will compare my school experience here in Estonia and in Germany.

Homework
I think that students in Estonia tend to get a lot of homework even when the days are really long. I think it's stressful and still good at the same time. Even when we did not have a lot of homework in Germany, a lot of my former classmates would still not do it. They just didn't care. They are not a good example but it is the only one I have. I think Estonian students are very disciplined and I really like that.

School Food
In my German School we did not have a canteen. The fifth and sixth graders eat in the retirement home across the river. Seventh to tenth graders usually bring their own food from home or go to the supermarket across the street. I really like the school food here, at least most of the dishes, but I do not really have a good comparison at this point.

Building
I really think Miina Härma Gymnasium is too big when you are not used to it. There are so many rooms, doors, floors and stairs, but I am slowly getting used to it. My school in Germany was smaller and had two floors. On the top floor were most of the classrooms and some storage rooms. The bottom floor held our *Fachräume* (like keemia või bioloogia) and music and art room. Also our kiosk and kitchen could be found on the bottom floor. Also on the bottom floor are our 10th graders classrooms. We had a wonderful view of nature from our 10th grade classroom.

Teamwork/Team feeling
I really admire the sense of unity here. We are a single school and everyone is part of our koolipere. Everyone is really open and welcoming to me and other exchange students. You all are a big part of my experience and the reason why I feel so good and secure during this amazing year. *Suur aitäh* to everyone.

My class in Germany was really close when it unified against our teachers, like when we had a small conflict with our headmaster in our *Mottowoche* (costume week). Sadly, all the other times we had serious problems with bullying and fighting in our class. I am not saying that we would always fight, but there were groups of students that did not like another group of students, so there were a lot of disagreements. I am really fond of this peaceful environment.

Matk oleks võinud kauem kesta

Mikk Mihkel Ruus
7.b

KLAPP-matk on kahepäevane ettevõtmine, mida korraldatakse 6.-9. klassidele ja mille eesmärk on noortele ellujäämisoskusi õpetada ja lihtsalt oma klassikaaslastega koos olla. Matka juhivad väljaõpetatud metsaisad ja seal tehakse kõike, mida tavalisel metsamatkal ikka tehakse: liigutakse metsas, tehakse lahtist tuld, õpitakse käsitsema taskunuga, valmistama lõkkel süüa ning kütma pliiti ja muid küttekoldeid. Pean tunnistama, et ootasin KLAPP-matka juba pikalt, kuna paljud minu sõbrad on seal juba käinud ja seda väga kiitnud.'

Foto: Hannes Välja

Hakkasime sõitma Ida-Virumaal asuva Metsküla poole teisipäeval, 3. oktoobril kell 10. Sõit kestis pea kaks tundi ja seejärel kõndisime 6 kilomeetrit talu poole, kus pidime ööbima. Vahepeal sõime ühes paviljonis borši. Peale ühte kullimängu asusime uuesti talu poole teele. Õhtul valmistasime Bolognese pastat, mida oli kõigist laagritoitudest kõige raskem teha, sest seal oli kõige rohkem koostisaineid ja see oli ka kõige aeganõudvam toit. Esimene päev oligi suuresti sisseelamiseks ning harjumiseks sellega, et toitu tuleb ise ja lõkke peal teha, et pole elektrit ning et oleme klassikaaslastega põhimõtteliselt omapead. Maja, kus me ööbisime, oli vana suusabaas esiku, väikese köögi ja kahe toaga. Voodeid ei olnud ning magasime madratsitel, kus öösel tuli üllatavalt hea uni. Kaasas oli palju riideid, taskunuga, sööginõud, magamiskott ja väiksemad snäkid. Metsaisad olid lähedalasuvates aiamajades ning sekkusid igapäevaellu vähe.

Teine päev algas hilise magamaminekuga, kuna kobisime oma magamiskottidesse alles peale kesköö. Uskumatu küll, kui ilma igasuguse äratuse ja kellata ärkasime siiski varakult, et hommikusöögiks putru puuviljasalatiga valmistada. Peale hommikusööki hakkasin üksi püstkoda meisterdama. Ehitasin selle väikestest kuivanud puudest vana lõkkeplatsi juurde, mida enam ei kasutata. Värskes looduses ja aktiivselt toimetades läheb kõht kiiresti tühjaks ning varsti hakkasime lõunat valmistama. Menüüs oli kanasupp, mida peaaegu kõik aitasid teha ja mis tuli väga hea välja. Peale seda läksime jalutuskäigule Alutaguse rabasse, kus me nägime erinevaid, alles eelmisel aastal õpitud, sootaimi, nagu näiteks turbasammalt ja sookailu. Sügisene raba on väga rahulik ja maaliline, tee ääres nägime silkamas ka veel alles täiesti pruuni kasukaga jänest. Õhtul, kui oli juba pime, tekkis mõte korraldada maadlusturniir. Veel hiljem oli meil rohkem aega kui koolis, et üksteisega suhelda ning lugusid ja fakte rääkida.

Viimane päev algas pannkookide valmistamisega. Kuigi tainast oli kerge teha, läks ikkagi väga palju aega, kuna lõkke peal praevad pannkoogid aeglaselt ning sööjaid oli palju. Enne äraminekut tegime vrappe ja siis läksime matkale, mille järel võttis buss meid peale ning viis Tartusse. Matk oli raske, aga ka tore ja huvitav, nagu ma ootasin.

Kuigi ilm oli kehv, mis soosib suuremate konfliktide tekkimist, ei olnud matkal eriti palju tülisid. Ainus tõsine konflikt tekkis öösel, kui ühed inimesed soovisid magada, ent teised ärkvel olla. Probleem lahenes siis, kui ärkvelolijad lõpuks väsisid ja ise magama läksid. Metsaisad küll aitasid meil süüa teha ning ka vigastuste puhul, aga nad ei lahendanud meie konflikte, sest see oli meie ülesanne.

Foto: Riivo Masing

Teisel päeval sain pikemalt rääkida ka ühe meid saatnud metsaisa Hannesega, kes on selliseid matku juba neli aastat korraldanud.

Miks te hakkasite metsaisaks?
Alguses mul sellist plaani ei olnud, nooremana tahtsin hakata arstiks, aga umbes neli aastat tagasi leidsin ühe sõbra kaudu võimaluse sellist huvitavat tööd teha.

Mis on metsaisaks olemise juures kõige põnevam?
Kõige põnevam ongi käia erinevates kohtades ja aidata õpilastel toidutegemise ja muu sellisega hakkama saada.

Mis on kõige huvitavam asi, mida õpilased on vabal aja ehitanud?
Eelmisel aastal ehitas üks üheksas klass siia kilesauna, aga sinu püstkoda oli ka huvitav ehitis.

Kindlasti on nende aastate jooksul matkadel nii mõndagi negatiivset juhtunud. Kas midagi on eriliselt meelde jäänud?
Lääne-Eestis tegi üks õpilane seina peale grafiti ning selle seina pidi üle värvima. Kahjuks on hoolimata enne matka allkirjastatud kokkuleppest olnud ka kanepi tarvitamise juhtumeid.

Missuguses piirkondades te KLAPP- matku korraldate?
Meil on välja kujunenud kolm kohta. Üks on siinsamas Alutagusel, teine Setomaal ja kolmas Lääne-Eestis.

Mida te arvate meie klassi käitumisest KLAPP-matkal?
Aeg oli küll lühike, aga on näha, et teie klass oli väga huvitav ja intelligentne. Teie omavaheline läbisaamine oli hea ja te võtsite ka palju toiduvalmistamisest ja muudest töödest osa.

Mis klassiga teil järgmine KLAPP-matk tuleb ja kuhu te nendega lähete?
Järgmisena tuleb üks kuues klass, kellega läheme Setomaale.

Tabula Rasa excerpt: Tartu Mesikäpa jooks

Vidushi Choubey
8.e

Across Estonia, a number of schools bring runners to their city centres, and they race to show support to those who can no longer move as the people running can. It is said there are no winners – and that is true, they don't announce them – and that even by just participating, you are actively supporting people who have lost their ability to run.

Photos: Agatha Kirillova

The Tartu Mesikäpa race took place on September 22nd, 2023. Classes from 5th, 6th, 7th, 8th and 9th grade were in attendance, and the races for 7th and 8th started at 15:00. People in the running team were required to wear relay shirts for the event, meaning there was a total sea of yellow across Kaubamaja's parking lot. I remember it being very hard to find teammates during the time we waited for our turn, who were all resting away from the sun since we had arrived an hour and thirty minutes before our race actually started. We got to watch the fifth vand sixth graders run, or opt to shop in the nearby malls.

The event took place in the Kaubamaja parking lot facing the city centre, and it was pretty hard to miss. A large arch was set up, as well as fences for the path. Runners were to jog 200 metres, then pass a baton – sorry – a bag of Mesikäpp white chocolates to the next person. Each team had eight runners, four boys and four girls.

My class of 7-8e were very passionate about this race and the upcoming Tamme Relay run a week after that, and they let me write about their preparations for the race. Every lunch break for the week, the 7-8e team went to Karu Park near the school in order to train for both runs. Agatha Kirillova had organised most of these practice sessions, and she was the one who got our team together.

She also got these pictures!

Well done to all runners and representatives of each school! Everyone showed incredible support and sportsmanship during the event, and made it an unforgettable experience. Hope to see you in the next run!

Tabula Rasa excerpt: Tamme Relay Run 2023

Vidushi Choubey
8.e

One of the most anticipated events of the entire school year for students is the Tamme Relay Run in Karu Park, taking place on September 27. Our race started on our lunch break during the 5th lesson, after the third grader's ran.

Usually, we run against all Estonian classes and teachers. The placement is as it has always been throughout the years of competing: Estonian classes usually take the top spots (well done, or "hästi tehtud"), and we take away the fifth place prize in style.
But this year, something changed. Something unprecedented, unexpected, amazing happened. What happened? Just read a little more.

Allow me to set the stage: it's a very wet day in Karu Park. The fog is pierced by blaring music and the chatter as people pile in, ready to support their classmates with homemade banners that scream their support for their respective classes.

I'd like to take a moment in this article to appreciate these posters and banners as well, and not just because I was responsible for the one for our class (I wasn't, thanks Stella and Mirtel). Each had bright colours with various slogans, and ranged from hand-held posters to full on flags. Most of these slogans were their class title, such as 7.b, or had a team name.

Our class was present there during the 4th lesson, and we got to see all Estonian 8th graders, 9th graders of both international and Estonians, and pre-IB students run. The results were announced one by one, with 8a taking first place followed by 9a, 9b, 8b, and pre-IB.

The pastries made for the runners were all on the ping pong table where runners would reconvene and pass the baton.

Photos: Vidushi Choubey

Then it was our turn. 12.25, fifth lesson, against the Estonian sixth and seventh graders, we were ready. Our team had been preparing for several lunch breaks (as told in the Mesikäpp extract), even had an injured team member, but we were ready to break our endless cycle of last place.

And we did! We finished the race, ten racers strong, in second to last place. It was a historical moment.

Photo: Vidushi Choubey

Tabula Rasa excerpt: School Birthday

Vidushi Choubey
8.e

On the 14th of October, 2023, Miina Härma Gümnasium turned 117.

You may have heard of, and even participated in, the caricature competition that took place until the 12th of October in order to celebrate the event. Most drawings were handmade by students, and even memes were put into the basket. Once the deadline was reached, the submitted drawings made it onto the wall in the main hall and the stairways up until the 3rd floor.

Drawings included imagery of Miina Härma herself, or comedic examples of everyday student life. Several memes were also on the walls, and I have to say: I have no idea how they got there. I remember seeing one describing the nature of criteria assessments, and the difference between taking an assessment and getting a grade back. Suffice to say, it's very true.

The main building had a new addition to the hallways: a screen board! On it was written ''Happy Birthday Miina Härma", but nobody really told students they could not draw on it. The end result was a collection of little doodles made by students from every grade in the school, from grades 1 to Diploma years, international and not. Fun fact: this screen board was taken from the Näituse 13a building!

Students had the opportunity to wear the school hat on the day, and a press conference for international students was held four days after the main day. There, we were taught about Miina Härma, the school, and the history of the school's birthday. Students were also free to ask questions by either posting it in a Google Form dedicated to inquiries by students or asking it directly from the teachers present.

Tabula Rasa piinab pedagooge

Henrik Harjus
11.a

1. Mõistatus: Mida saab murda ilma seda kunagi puudutamata?

2. Küsimus: Mis on Maast kõige kaugem palja silmaga nähtav asi?

3. Küsimus: Kui suur on Avogadro arv?

4. Mõistatus: Sul on ühekorruseline maja, kus kõik on kollane. Kollased seinad, kollased uksed, kollane mööbel. Mis värvi on trepp?

5. Küsimus: Mille tähistamiseks heiskas president Kersti Kaljulaid 1. jaanuaril aastal 2020 presidendi kantselei ees Kadriorus ÜRO lipu?

6. Mõistatus: Mida rohkem seda on, seda vähem näete. Mis see on?

7. Küsimus: II maailmasõja ajal noomis Pärnu politseipiirkonna juht Pärnu elanikke õhuhäire ajal halvaks kombeks kujunenud tegevuse eest. Mis tegevus see oli ja mida trahviks määrati?

8. Mõistatus: Üks uks, viis tuba?

9. Mõistatus: Üks tamm, kaksteist haru, igas harus neli pesa, igas pesas seitse muna?

10. Küsimus: Kui suur võib Eestis olla seadusega lubatud maksimaalne sõidukiirus asulavälistel teedel?

Vastused:

1. Lubadus
2. Andromeeda galaktika
3. 6,02 * 10 (astmes 24).
4. Trepp puudub - see on ühekorruseline maja.
5. Ei tähistada Eesti iiklmeiisuse algust ÜRO julgeolekunõukogus.
6. Pimedus
7. Liigne heitstamine. Karistus: telefoni konfiskeerimine
8. Sõrmkinnas
9. Aasta
10. 120 km/h

Vello Vellearu*

1. Süda.
2. Mingi täht? Ega ma nime loomulikult ei tea.
3. Pole aimugi. Tervitan siinkohal kõiki matemaatika õpetajaid.
4. Kollane?
5. ÜRO julgeolekunõukogu liikmesuse tähistamiseks
6. Valgus.
7. Midagi ei tule pähe hetkel.
8. Kinnas.
9. No ma pakun, et see on seotud aastaaegadega aga ma pigem ütleks, et ei tea.
10. 120 km/h

3.5 punkti

Jörgen Metsik

1. Pead.
2. Mingi kosmiline objekt. Ilmselt mingi galaktika.
3. 6,02 * 10 (astmes 24).
4. Loogika ütleks, et kollane.
5. Ausalt öeldes ei tea.
6. Pimedus!
7. Ei läinud varju äkki.
8. Kinnas ma pakun.
9. Aasta.
10. Ei ole autoga inimene, aga ütleks 120 km/h.

5.5 punkti

Alla Vinitšenko

1. Tahtejõudu! Saab panna nii palju kohustusi ja ülesandeid kellelegi, et sul läheb tahtmine ära.
2. Põhjanael äkki? Ma andestan endale, et ma seda ei teadnud.
3. Was ist das? Mingi 12?
4. Treppi pole ju! Loogika on minu teema.
5. Keegi tuli visiidile äkki?
6. Rõõmu!
7. Inimesed lahkusid ja karistuseks oli seletuskirja kirjutamine äkki.
8. Kas see on kinnas?
9. Aabits või?
10. 120 km/h

3 punkti

*endine vene keele õpetaja, keda intervjueerisime eelmine õppeaasta

Milline MHG õpetaja sa oled?

Henrik Harjus
11.a

Vali igale küsimusele üks vastus. Kui ükski vastus ei sobi sulle, vali vastustest see, mis on kõige rohkem kooskõlas sinu tegeliku vastusega.

1. Vali omadussõna, mis sind kõige paremini kirjeldab
A) Organiseeritud
B) Tõhus
C) Energiline
D) Kannatlik

2. Lähed presidendi vastuvõtule. Vali, mida sa selga paneks.
A) Rahvariided
B) Šikk kleit
C) Värviline pintsak
D) Lihtne ülikond

3. Vaatad õhtul telekat. Vali telekanal.
A) National Geographic
B) TV3
C) Nickelodeon
D) Lihtne ülikond

4. Vali oma lemmikaastaaeg.
A) Sügis
B) Suvi
C) Kevad
D) Talv

5. Kuhu läheksid vaheajal puhkusele?
A) Vahemere äärde ajalugu ja sooja ilma nautima
B) Avastaksin Eestit
C) Lõuna-Ameerika vihmametsi uurima
D) Alpidesse suusatama

6. Oled vihmase ilmaga kodus. Mida teed, et aega sisustada?
A) Loen raamatut
B) Lahendan ristsõna
C) Koristan tuba
D) Teen uinaku

7. Sind on röövinud tulnukad. Kuidas päästad ennast?
A) Pean diplomaatilisi läbirääkimisi
B) Virutan tulnukatele ja võtan kosmoselaeva üle
C) Hiilin vaikselt välja
D) Ei põgenegi lootuses, et nende planeedil on huvitavam

8. Vali Tartu ostukeskus, kuhu šoppama minna.
A) Kaubamaja
B) Kvartal
C) Lõunakeskus
D) Tasku

9. Vali sport, millega tegeleda.
A) Kiiking
B) Golf
C) Surfamine
D) Male

10. Vali oma Sigatüüka Nõiduste ja Võlukunsti kooli maja, kuhu sind paigutataks.
A) Hufflepuff
B) Ravenclaw
C) Gryffindor
D) Slytherin

Kui valisid kõige rohkem tähe…
A - Sarnaned õpetaja **Auli Auväärtiga**. Oled organiseeritud ja ettenägelik. Tead oma soove ja ambitsioone elus ning oskad neid ellu viia.
B - Sarnaned õpetaja **Tiiu Sasiga**. Oled iseseisev ja lahke. Oskad inimeste tähelepanu endale tõmmata ja seda hoida, mis teeb sinust suurepärase liidri.
C - Sarnaned õpetaja **Martin Pendiga**. Oled ettevõtlik ning julged võtta riske. Sulle meeldib seigelda ja miski pole sinu jaoks võimatu.
D - Sarnaned õpetaja **Vello Vellearuga**. Oled nutikas ja mõistev. Oskad hoida külma närvi ka kõige pingelisemates situatsioonides.

Elu läbi külma, paksu klaasi Sylvia Plathi teose "Klaaskuppel" arvustus

Laura Kirke Bertel Pertel
10.a

A grey wall now, clawed and bloody.
Is there no way out of the mind?
Steps at my back spiral into a well.
There are no trees or birds in this world,
There is only sourness.

- Sylvia Plath

Sylvia Plathi "Klaaskuppel" on juba kuus aastakümmet kujutanud endast noorte naiste kurbuse etaloni, puudutades nende valu ja kannatusi kohtadest, kuhu vaid vähesed teised kunstiteosed pääseda on suutnud, ja viisidel, mis võib esmalugemisel tunduda ehmatav ning eemaletõukav. Aega on mööda läinud. Maailm on muutunud. Kuid kas ka inimesed selle sees? Teosed on tulnud ja läinud, kõnetades korraks terveid põlvkondi, kuid haihtudes siis peagi tasa, märkamatult, jätmata maha erilisi jälgi.

"Klaaskuplis" leidub siiski jätkuvalt midagi, mis veel tänapäevalgi seisab madala, maakivist seintega majakesena otse sünge ürgmetsa küljel, pakkudes lohutavat ulualust neile, kelle kannul käib väsimata pikk, tume vari nagu kutsumata külaline, neile, kes on kaotanud oma tee selles päratus puudelaburündis, andes nende hingele hääle, et viimaks kõnelda asjadest, mille kirjeldamiseks mitte iga keel ja iga mõistus piisavalt ei paindu.

Esther Greenwood on üheksateistaastane neiu, kelle senine elu on koondunud ümber tema rahuldamatu püüde olla kõiges alati parim. Parimad tulemused koolitunnistustel, parimad kohad konkurssidel, stipendiumite võidud. Ühe järjekordse taolise stipendiumi raames on tal avanenud võimalus veeta kuu aega kuumas ja lämbes New Yorgis, töötades Ladies' Day ilukirjandusosakonna toimetuses. Estheril on justkui olemas kõik, mida ihaldada: kallid ja moekad kleidid, kari jumaldavaid austajaid, kolm tooni huulepulka, peagi puhkev edukas karjäär naisajakirjanikuna ning kaunilt sirendav tulevik, mille sädelevad lained aina kutsuvad teda nende embuses suurt ja tundmatut ookeani avastama. Ühesõnaga: terve elu, mida oodata. Ent Estheri juures on midagi väga, väga valesti. Ilma konkreetse lähtesündmuseta algab noor naine kiiret ning tagasipöördumatut allakäiku mööda masenduse nüride nugadega palistatud spiraali otse enesehävingusse.

"Klaaskuppel" on raamat depressioonist. Tundes juba Plathi enese lugu, tema heitlusi kliinilise depressiooniga ning viimaks sellele

"Viis"

Laura Kirke Bertel Pertel
10.a

Rukkivihtade kullendav kuhi
all taeva kuumusest loksuvat laotust.
Siin kord linaste sülede keerlev tuhin
jõi joobnult üht võitu, üht kaotust.

Ja lõkendas päikeselõõm tunnustuseks,
kees põllul sinisiniste rosettide meri. Kogu maa
pidas päeva – sündind unustuseks –
ja pidu, mis iial päris maha peetud saa.

Nüüd varjab häbi kord lõkerdand uhkust
ja iga hommik nagu eelne, iga öö nukralt tähitu.
Nüüd tunded justkui seatud sulavast suhkrust –
peidus, mis surematu ja marmorkivisse mähitud.

Kuid siiski läbi tuule nutuhala, mälu ühisest põuest
kostub selgesti ühe viisi vaikne ümin,
mis kirju õitesülemeist ja raske südasuve kõuest,
mis kannab endal aja kaarduvaid oksi kui murdumatu tüvi.

Viis, mille pöördeid on tervitand
nahkpastelde tõmmu mesilaskärg;
ääri küünarde valendus teritand
ja mille latvu ehib igihaljas loorberipärg.

Ei vaiki see rind, mis korra on kõnelnd
taevastest tõdedest helides maistes.
Ei unu see viis, mis kõrvus on kõland
ühe kuu, ühe päikese tuhandes paistes.

allavandumist enesetapu näol, ei tule üllatusena, et tegemist on pooleldi autobiograafilise üllitisega. Nõnda nagu autor isegi, kaotas Esther oma isa noorelt, üheksa-aastaselt. Raamatus tunnistab peategelane enesele, et pole kordagi olnud tõeliselt õnnelik alates viimasest suvest, mille ta oma isaga veetis. Lapsepõlves üleelatud kaotus ning ka neius pesitsev päratu enesepõlgus aitavad mõista, mis võis viia ta olukorda, kus ainsa väljapääsuna paistis kaugelt surma mustav pärani aetud suu, mis siiski Estheri oma hoomamatust sisemusest välja sülitab. Nimelt sooritab noor naine suitsiidikatse, mis nurjub, ning ta on siiski – kas õnneks või õnnetuseks – sunnitud mängima kaasa elu mõttetuna näivat mängu, surma jahe puudutus endiselt tema vere võidutsevaist tukseist kuumal käel. Kas Esther suudab taas anduda elutulukese haprale kumale, teades, et lõplik lahendus on siinsamas, otse oma paarimehe kõrval?

Plathi lüürilisest ja kujunditerohkest jutustamisviisist kantud lugu on aus, otsekohene ning kohati hirmutavalt samastumisväärne, mis poeb end lugeja naha kõige alumiste kihtide alla, pääsedes nõnda soppidesse, mille olemasolu endalegi tunnistada ei julgeta. Muuhulgas annab "Klaaskuppel" realistliku ülevaate naise väljakutsetest ja ootustest eelmise sajandi keskpaigas, psüühikahäirete suhtes levinud praegu veidrana tunduvatest hoiakutest ning ka laialdaselt levinud rassismist, mis kumab läbi Plathi enda kohati häirivast sõnakasutusest, mis tol ajal aga tundus täiesti vastuvõetav.

Depressioon on nagu läbipääsmatu klaaskuppel, mis sulgub sinu pea kohal ja imeb endasse iga mõtte, iga tunde, iga kogemuse. Ja seal sa siis oled, omaenda muredest läppunud õhus, nähes küll läbi kupli nähtamatu klaasi väljaspool toimuvat, kuid suutmata hingata suutäitki puhast õhku, mis poleks vajunud maadligi iseenese süü ja lootusetuse raudraske koorma all. Meie kõrval leidub, tihti kaugeltki rohkem kui me arvata oskaksime, neid, kelle jaoks on elu kaotanud oma elamisväärsuse. Neid, kelle peade kohal kõrguvad klaaskuplid, mida pole aga eemalt näha. Kuplite olemasolu võib olla lausa võimatu märgata, kui just mitte käega vehkides tabada klaasi külma kõvadust – ainult et nõnda lähedale ei lase teisi inimesi mitte igaüks. Ja vahepeal ei pane me isegi tähele, et see, mida pidasid tavaliseks, pole kaugeltki normaalsus, millega leppida; et sa väärid hulga paremat.

Väärid leida väljapääsu isegi siis, kui tunned, et oled lõksus pimedas ja kitsas ruumis, mida sa endaga päevast päeva kaasas kannad, mõistmata isegi, miks ja milleks. Väärid elada isegi siis, kui sa ei näe selget põhjust ning taevas on juba kolmandat nädalat osavõtmatult hall, sest peagi – homme või ülehomme – langeb päikese kurkumne kuma taas sinu põskedele nõnda, nagu ta kunagi varem ega kunagi hiljem paistma ei saa.

RETSEPT

Nuudlivorm porgandi ja õuntega

Laura Kuusik
Vilistlane

Ma usun, et paljude jaoks oli üllatus suur, kui nad õndsal 18. oktoobri lõunal avastasid menüüst magustoidu alt nuudlivormi. Tekkis küsimus, kas midagi on sassi aetud, ehk on magustoidu asemele kirja pandud mõne teise päeva soolane toit? Tegelikult polnud see eksitus, vaid prooviti ka toitlustaja jaoks täiesti uut retsepti, mis oli inspireeritud Ukraina roogadest. Ukrainas võib nuudleid kohata ka näiteks küpsiste sees, nii et nuudlid magustoidus pole seal üldse haruldane nähtus. Siiski oli näha, et paljud kohkusid magustoidu nimest ja välimusest ning jätsid toidu proovimata. Sööklapersonal pidi õpilasi tagant utsitama, et nad vähemalt prooviksid, ning väitsid, et roog "maitseb nagu sepikuvorm". Tõsi ta on, isegi kui tekstuur oli tavalisest saiavormist päris erinev, maitses see mõnusalt kaneeliselt. Selle jaoks, et kõik, kes tol päeval magustoitu ei proovinud, seda elu lõpuni sügavalt kahetsema ei peaks, palus Tabula Rasa sööklast retsepti, mida hea meelega ka jagati. Muidugi on retsept ka kõigi nende jaoks, kes avastasid roas oma uue lemmiku ning soovivad seda kodus ise valmistada.

Foto: Erakogu

Vaja läheb:
150 g pasta spagette/nuudleid
450 g vett
150 g pestud ning kooritud porgandeid
200 g õunu
30 g õli
1 muna
150 g piima (2,5%)
80 g suhkrut
5 g jahvatatud kaneeli
2 g jahvatatud ingverit
1 g soola
Korralikus koguses muhedust

Valmistamine:
1. Riivi porgandid ja õunad.
2. Keeda spagette soolaga maitsestatud vees.
3. Kurna spagetid ning sega riivitud porgandite ja õuntega, maitsesta.
4. Klopi munad piimaga lahti, vala nuudlisegu munaseguga kokku.
5. Küpseta ahjus valmimiseni.

Edu kokkamisel!

KOOMIKSINURK

Koomiksinurk

"Mihkeli Seiklused", Halloween

"Mihkeli Kooli päevad"

"Isadepäev"

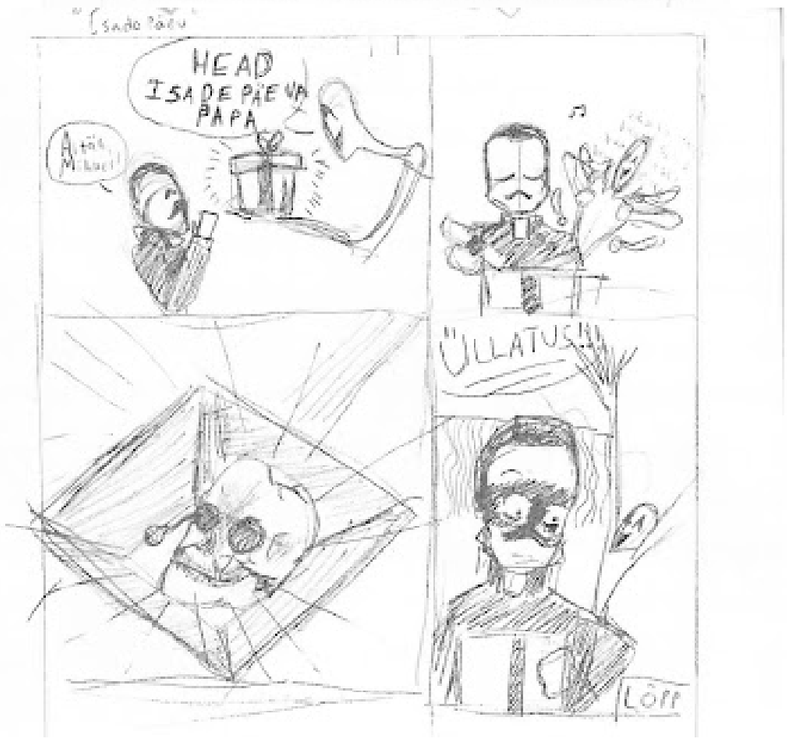

ME KÕIK OLEME SIIN KOHAL SELLE S, ET TÄHISTADA MINNA HÄRMA GUMNASIUMI SUNNIPÄEVA.
Meie kool oli esimene Eesti kõrge keskkool Tartus, ja on siit saanud õpetajad, politsei, õpilasi.
aitäh
Palju õnne, Mina Härma.
Kuhuma kõik läksid?
Me läksime kooki sööma!
Kohutav, ära minekut
AAAAA AAAA AA
AAAAAAAAAA
LÕPP